

Kotimaisille sijoituspalveluyrityksille
Omistusyhteisöille

Luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvien yritysten keskinäisten liiketoimien ilmoittaminen Rahoitustarkastukselle

Keskinäisten liiketoimien seurannan tavoitteet	1
Kansainväliset suositukset	1
Määräyksen normiperusta ja velvoittavuus.....	2
Ilmoituksen sisältö	2
1 Liiketoimessa osallisena olevat yritykset	2
2 Ilmoitettavat liiketoimet	4
3 Ilmoitusrajat.....	5
4 Ilmoitusajankohdat.....	5

Keskinäisten liiketoimien seurannan tavoitteet

Määräyksen tavoitteena on luoda valvontaviranomaiselle edellytykset seurata keskeisten valvottavien konserneihin sekä rahoitus- ja vakuutusryhmittymiin kuuluvien yritysten välisiä liiketoimia ja niiden vaikutusta tulokseen ja vakavaraisuuteen.

Luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen konserniin sekä rahoitus- ja vakuutusryhmittymään (jatkossa ryhmittymään) kuuluvien yritysten keskinäisten liiketapah- tumien kautta voidaan vaikuttaa merkittävästi konsernin ja ryhmittymän yksittäisten yritysten taloudelliseen tulokseen ja vakavaraisuusasemaan. Rungas sisäinen luoto- tus voi myös lisätä tartuntariskin uhkaa. Sisäisiin liiketoimiin saattaa liittyä liike- toimien osapuolien välisiä intressiristiriitoja. Sisäisten liiketoimien vaikutus pyri- tään eliminoimaan niitä koskevan raportoinnin avulla, jolloin toiminnasta voidaan saada oikeampi kuva.

Kansainväliset suositukset

Sisäisten liiketoimien seurantaan liittyvät läheisesti myös valvottavan lähipiirille annettavia sitoumuksia (connected lending) koskevat kansainväliset suositukset. Baselin pankkivalvontakomitean vahvistamien pankkivalvonnan perusperiaatteiden (Core Principles for Effective Banking Supervision) mukaan lähipiiriin kuuluville yrityksille ja luonnollisille henkilöille annettavat luotot tulee antaa tavanomaisin ehdoin, minkä lisäksi valvontaviranomaisilla tulee olla niitä koskevat riittävät seu- ranta- ja valvontavaltuudet.

Vakuutusryhmittymien lisävalvontaa koskevassa direktiivissä asetetaan erillinen vakuutusyhtiön sekä siihen läheisessä sidoksissa olevien yritysten välisiä liiketoimia koskeva raportointivelvollisuus. Jos näiden tietojen perusteella ilmenee, että vakuutusyhtiön vakavaraisuus on tai saattaa olla vaarassa, vakuutusyhtiön on toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi vakavaraisuustilan tervehdytämissuunnitelma.

Euroopan komissio antoi 26.4.2001 ehdotuksen finanssiryhmittymään kuuluvien luottolaitosten, vakuutusyritysten ja sijoituspalveluyritysten lisävalvontaa koskevaksi direktiiviksi. Ehdotukseen sisältyy ryhmittymän sisäisiä liiketoimia ja riskikeskittymiä koskevia säännöksiä, joissa painopiste on ensisijaisesti laadullisissa vaatimuksissa.

Määräyksen normiperusta ja velvoittavuus

Rahoitustarkastus antaa määräyksen luottolaitostoiminnasta annetun lain (LLL) 71 a §:n, sijoituspalveluyrityksistä annetun lain (SipaL) 31 §:n 4 momentin sekä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain (RavaL) 14 §:n 2 momentin nojalla.

Määräys on kaikilta osin velvoittava. Määräys koskee luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten konsolidointiryhmien emoyritysten sekä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien emoyritysten ilmoitusvelvollisuutta. Ilmoitusvelvollisuus ei koske erikseen alakonsolidointiryhmien emoyrityksiä. Ilmoitus tulee lain mukaan toimittaa Rahoitustarkastukselle määräyksen kohdassa 1 tarkoitettujen yritysten välisistä liiketoimista.

Ryhmittymän emoyrityksen tulee tehdä ilmoitus tämän määräyksen mukaisesti, kun Rahoitustarkastus on RavaL 2 §:ssä tarkoitettu koordinoiva viranomainen.

Ilmoituksen sisältö

1 Liiketoimessa osallisena olevat yritykset

Tässä määräyksessä jäljempänä kohdassa 2 tarkoitettut sisäiset liiketoimet ovat toisaalta LLL 71 a §:ssä ja toisaalta RavaL 3 ja 7 §:issä mainittujen tahojen välisiä.

Luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmän emoyrityksen on ilmoitettava sellaisista konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen liiketoimista, joissa vastapuolena on

1) konsolidointiryhmään kuulumaton yritys, joka kuuluu luottolaitoksen kanssa samaan konserniin tai on luottolaitoksen tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen kirjanpitolaissa tarkoitettu omistusyhteisyritys;

2) sellainen konsolidointiryhmään kuuluvan työnantajayrityksen perustama eläkesäätiölaissa (1774/1995) tarkoitettu eläkesäätiö, jonka toimintapiiriin kuuluvat henkilöt ovat työnantajayrityksen palveluksessa; tai

3) vakuutuslainsäädännön (1164/1992) tarkoitettu eläkekassa, jonka toimintapiirissä voivat olla konsolidointiryhmään kuuluvan työnantajayrityksen palveluksessa olevat henkilöt.

Ilmoitusvelvollisuus koskee myös sellaisia liiketoimia, joissa osallisena on konserniin kuuluva yritys, joka on jätetty LLL 39 §:n tai SipaL 21 §:n mukaisesti yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen.

Ryhmittymän emoyrityksen tulee ilmoittaa RavaL:n 3 §:n mukaisesti ryhmittymään kuuluvien yritysten väliset liiketoimet. Jos ryhmittymään kuuluu luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmä, ei ilmoitusvelvollisuus kuitenkaan koske konsolidointiryhmään kuuluvien yritysten välisiä liiketoimia.

RavaL:n 7 §:n mukaan myös seuraavat yritykset katsotaan kuuluvaksi rahoitus- ja vakuutusryhmittymään keskinäisten liiketoimien osalta:

1) muu kuin ryhmittymään kuuluva yritys, joka on ryhmittymän emoyrityksen kirjanpitolaissa tarkoitettu emoyritys tai tällaisen emoyrityksen tytäryritys, taikka joka on ryhmittymään kuuluvan yrityksen kirjanpitolaissa tarkoitettu tytär- tai omistusyhteisyritys;

2) työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa (354/1997) tarkoitettu työeläkevakuutusyhtiö, johon ryhmittymään kuuluvalla yrityksellä on vakuutusyhtiölain 14 b luvun 1 §:n 3 kohdassa tarkoitettu omistusyhteisyhteys¹;

3) työeläkevakuutusyhtiö, jolla on ryhmittymään kuuluvaan yritykseen 2) kohdassa tarkoitettu omistusyhteisyhteys;

¹ Omistusyhteydellä tarkoitetaan sitä, että luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja yrityksen välille syntyy vakuutusyhtiölain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu merkittävä sidonnaisuus. Lisäksi myös sellainen muu omistusosuus, joka luo luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja yrityksen välille pysyvän yhteyden ja on tarkoitettu edistämään luonnollisen henkilön taikka oikeushenkilön tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen toimintaa, muodostaa omistusyhteyden

4) edellä 1) ja 2) kohdassa tarkoitetun työeläkevakuutusyhtiön tytäryritys; ja

5) sellainen ryhmittymään kuuluvan työnantajayrityksen perustama eläkesäätiölaissa (1774/1995) tarkoitettu eläkesäätiö, jonka toimintapiiriin kuuluvat henkilöt ovat työnantajayrityksen palveluksessa, tai vakuutuskassalaissa (1164/1992) tarkoitettu eläkekassa, jonka toimintapiirissä voivat olla ryhmittymään kuuluvan työnantajayrityksen palveluksessa olevat henkilöt.

2 Ilmoitettavat liiketoimet

Vain yleisesti noudatettavat periaatteet kuten hinnoittelu, palkkio, korko, jakoperuste, vakuus, maksuaika ja merkittävät ehdot ilmoitetaan seuraavista liiketoiminnan lajeista:

- a) konsernin tai ryhmittymän sisällä tuotetut palvelut, kustannusten jako tai ryhmään kuuluvan yhtiön johtaminen ja muu hallinto;
- b) tavanomainen maksuliikenne;
- c) kiinteistön, huoneiston, maa-alueen tai omaisuuden vuokraaminen;
- d) konserniin tai ryhmittymään kuuluvan kiinteistöyhtiön tavanomaiset liiketoimet (esim. vastikkeet ja vuokrat);
- e) tavanomaiset markkinasijoitukset kuten yliyöntalletukset sekä rahamarkkina- ja rahastosijoitukset;
- f) arvopapereiden välitys konsernin tai ryhmittymän sisällä; ja
- g) keskinäinen jälleenvakuutus tai muu konsernin tai ryhmittymän sisäinen vakuuttaminen.

Yksityiskohtaisemmat tiedot (kohdat 1-7) ilmoitetaan jäljempänä mainituista liiketoiminnan lajeista (kohdat a-f).

- 1) liiketoimen osapuolet;
 - 2) kauppahinta, luovutettavan omaisuuden käypä arvo tai merkintähinta;
 - 3) luoton, muun vastuun tai vakuuden määrä;
 - 4) vakuus- ja muut lainaehdot;
 - 5) poikkeamat alkuperäisestä takaisinmaksusuunnitelmasta;
 - 6) osingot, jaettu ylijäämä tai voitto tai takuupääoman korot; ja
 - 7) muut erityiset ehdot.
-
- a) osake- ja pääomasijoitukset;
 - b) pääomalainat;
 - c) vakuutuslaitoksen toimintapääomaan hyväksyttävät erät;
 - d) luotot, takaukset ja annetut vakuudet;
 - e) taseen ulkopuoliset sitoumukset; ja

f) omaisuuden tai liiketoiminnan luovutukset.

3 Ilmoitusrajat

Rahoitustarkastukselle tulee ilmoittaa sellaisista konsernin tai ryhmittymän sisäisistä, vuosineljänneksen aikana tehdyistä liiketoimista, joiden arvo, tai jos keskenään samanlaisia liiketoimia on tehty useita, yhteenlaskettu arvo ylittää miljoona euroa.

Rahoitustarkastus voi emoyhtiön hakemuksesta korottaa sovellettavaa ilmoitusrajaa, jos yhden miljoonan euron määrä on konsernin tai ryhmittymän kokoon nähden tarpeettoman alhainen.

Samanlaisina voidaan pitää liiketoimia, jotka on mainittu edellä kohdassa 2 (mm. osingot, korot, vakuutusmaksut sekä arvopapereiden ja kiinteistöjen luovutukset). Mikäli liiketoimet liittyvät toisiinsa niin, että niitä voidaan pitää yhtenä liiketoimena, ilmoitusrajaa verrataan liiketoimien yhteenlaskettuun arvoon. Tosiasiallista yhteenkuuluvuutta arvioidaan sekä ajallisesti että laadullisesti.

Taseen ulkopuolisten sitoumusten arvo lasketaan Rahoitustarkastuksen suurten asiakasriskien ja konsolidoitujen suurten asiakasriskien ilmoittamisesta antaman määräyksen mukaisesti.

4 Ilmoitusajankohdat

Ilmoitus tulee tehdä Rahoitustarkastukselle neljännesvuosittain, ajankohdilta 31.3., 30.6., 30.9. ja 31.12. Ilmoitus tulee toimittaa Rahoitustarkastukselle kahden kuukauden kuluessa ilmoitusajankohdasta.

Määräyksen mukainen ensimmäinen ilmoitus tehdään 1.7.- 30.9.2002 tehdyistä liiketoimista ja se tulee toimittaa Rahoitustarkastukselle viimeistään 30.11.2002. Ennen määräyksen voimaantuloa solmitut ja voimassa olevat liiketoimet kuten luotto- ja vuokraussopimukset tulee ilmoittaa ensimmäisen ilmoituksen yhteydessä.